

Infants i adolescents: el col·lectiu més castigat per la pobresa i l'exclusió social a Catalunya

→ *Dades clau*

Enquesta de condicions de vida 2015

institut
infància i
adolescència

INSTITUT D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

Infants i adolescents: el col·lectiu més castigat per la pobresa i l'exclusió social a Catalunya

→ *Dades clau*

Enquesta de condicions de vida 2015

Febrer 2017

Direcció: Laia Pineda

Redacció: Pol Maceira, Laia Pineda

Exploració de dades i gràfics: Pol Maceira

Presentació

Les darreres dades publicades per l'Idescat en relació als resultats de l'Enquesta de Condicions de Vida (ECV en endavant) a Catalunya per a l'any 2015 van donar lloc a titulars esperançadors quant a la reducció de la pobresa i l'exclusió social. I és que, en efecte, una primera mirada als indicadors que es deriven d'aquesta enquesta confirma una lleu reducció de les taxes de pobresa i exclusió social per al conjunt de la població del 26,0% (2014) al 23,5% (2015).

Des de l'Institut Infància i Adolescència la pregunta que ens formulem és, en el marc d'aquesta reducció de la pobresa per la població en general, què succeeix amb la infància i l'adolescència? La pobresa impacta de la mateixa manera en tots els grups d'edat? Quina incidència tenen les transferències públiques en la reducció del risc de pobresa entre els diferents grups? Quina importància té tenir en compte la presència de fills a les llars en l'anàlisi de la pobresa i l'exclusió social?

L'ECV és una enquesta anual harmonitzada a nivell europeu amb mostra representativa per Catalunya que ens permet analitzar la situació d'infants i adolescents de 0 a 17 anys en perspectiva històrica i comparada. Com exposem tot seguit, els resultats de Catalunya per a la infància i l'adolescència no són gens positius. En els darrers anys, bona part dels indicadors analitzats empitjoren i ens situen lluny de les mitjanes europees. Els infants i adolescents no només són el grup més afectat per la pobresa sinó que també són els que presenten una major desigualtat interna i una cronificació de les situacions de privació i vulnerabilitat.

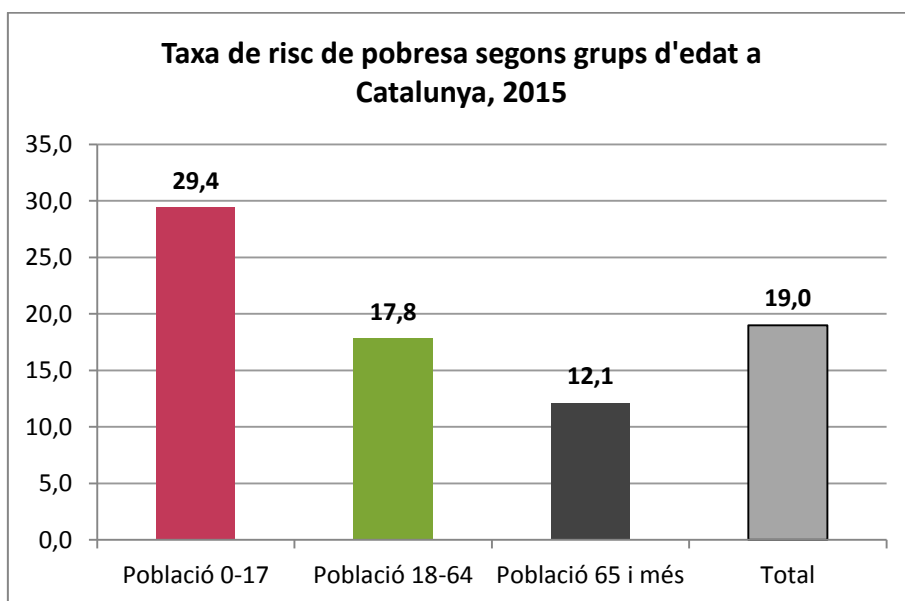
Diagnosi

La taxa de risc de pobresa entre els infants i adolescents és més alta que la del conjunt de la població: 411.800 infants

Taxa de risc de pobresa: 29,4%, 10 punts per sobre de la mitjana de la població

La **taxa de risc de pobresa**, que indica quin percentatge de la població es troba per sota del 60% de la mediana dels ingressos, no es distribueix de manera igualitària entre els diversos grups d'edat. L'any 2015, el 19% de la població catalana es trobava en situació de risc de pobresa, una taxa que s'enfilava fins el 29,4% entre els infants i adolescents de 0 a 17 anys, 10,4 punts percentuals per sobre de la mitjana de tota la població. Això suposava que, 411.800 infants i adolescents es trobaven en aquesta situació.

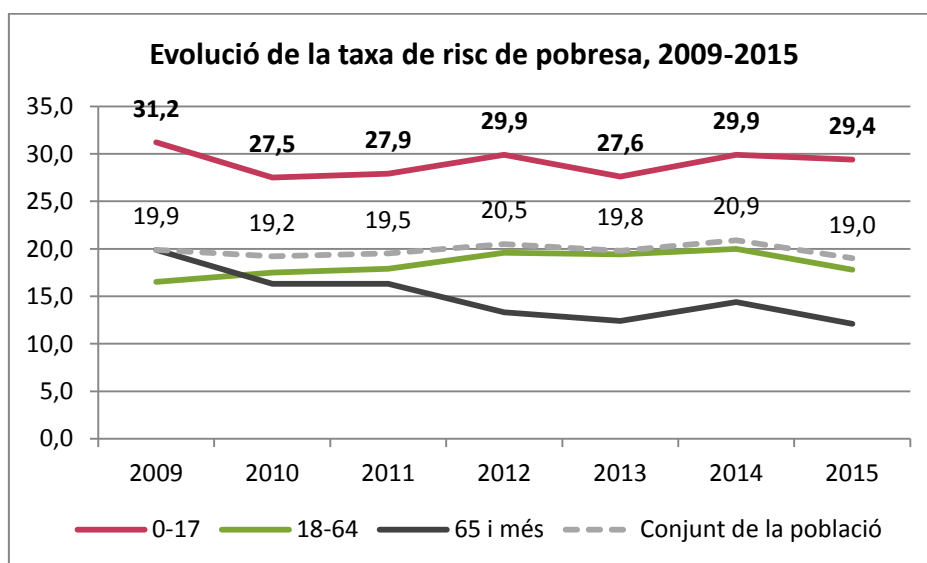
L'any 2015 411.800 infants i adolescents de 0 a 17 anys (29,4%) es trobaven en risc de pobresa, 10 punts per sobre de la mitjana de la població.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat.

Aquesta situació de major risc de pobresa de la població 0-17 no és una situació puntual. Des de l'any 2009, les taxes de risc de pobresa entre els més joves s'ha situat molt per sobre que la d'altres grups d'edat. Si ens fixem en l'evolució de la taxa en els darrers 6 anys, veiem

com s'ha situat sempre més de 7,8 punts percentuals per sobre de la del conjunt de la població.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'[Idescat](#)

Entre els anys 2009 i 2015, les taxes de risc de pobresa de la població d'entre 0 i 17 anys han variat entre el 31,2% i el 27,5% (3,7 punts) mentre que per al conjunt de la població les variacions s'han situat entre el 19% i el 20,9% (1,9 punts). Les variacions augmenten si es contempla la taxa de risc de pobresa de la població major de 65 anys. En aquest grup d'edat, la taxa ha variat entre el 19,9% i el 12,1%, (7,8 punts) seguint, afortunadament, una dinàmica decreixent al llarg de tot aquest període.

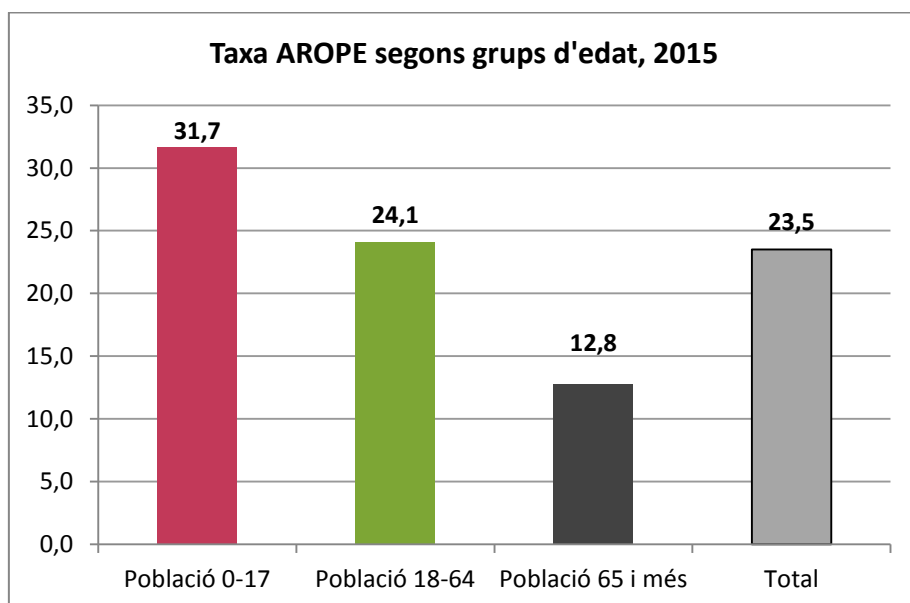
La taxa AROPE d'infants i adolescents és la més gran, en comparació amb altres grups d'edat: 443.800 infants

Taxa AROPE 31,7% : 8,2 punts per sobre del conjunt de la població

Adoptant una perspectiva més àmplia que la vessant estrictament monetària, ens podem aproximar a la pobresa i l'exclusió social mitjançant la **taxa AROPE** que, a més de la citada vessant econòmica, també té en compte les persones amb privació material severa i

aquelles que presenten una baixa intensitat en el treball.

En aquest sentit, els resultats de l'ECV de l'any 2015 mostren que, a Catalunya, més de tres de cada deu infants i adolescents d'entre 0 i 17 anys, uns 443.800 infants, es troben en situació de risc de pobresa o exclusió social. En la comparació per grups d'edat, la taxa AROPE de la població 0-17 és la més alta, 7,6 punts per sobre del percentatge de la població entre 18 i 64 anys (24,1%) i gairebé 2,5 vegades per sobre de la població de 65 anys i més (12,8%).

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat.

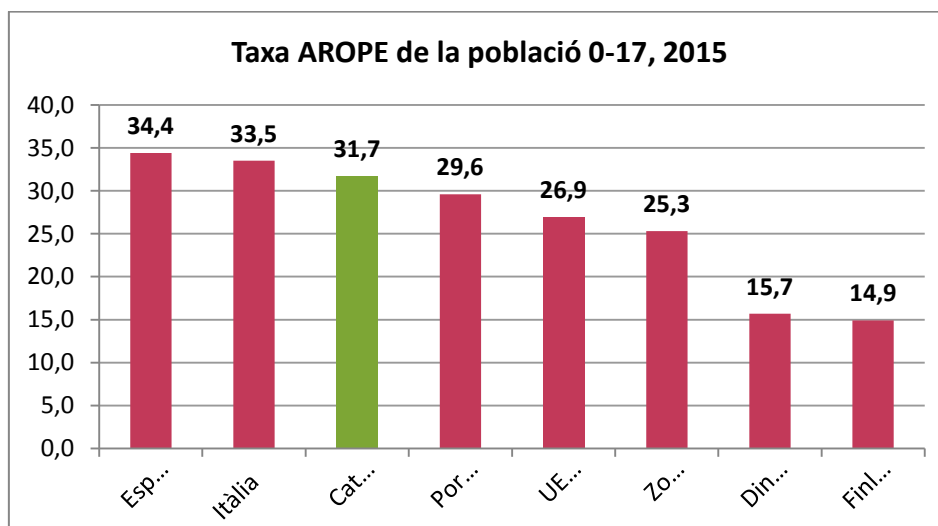
La taxa AROPE (que a més de la privació econòmica té en compte la material) és 19 punts més alta per als infants i adolescents que per a la població de més de 65 anys.

Ampliar el marc de referència i comparar la situació catalana amb la d'alguns països de la Unió Europea ens permet contextualitzar el cas català i ubicar-lo en relació a algunes de les economies més desenvolupades del món.

Així, en perspectiva europea i segons dades de l'Oficina d'Estadística Europea (Eurostat), a la Zona euro (19), la taxa AROPE assolida el 2015, el 25,3% entre els infants i adolescents de 0 a 17 anys. Catalunya, per tant, se situava 6,4 punts percentuals per sobre del valor del conjunt de països que integren la Zona euro (19) que són els que tenen un

nivell de desenvolupament econòmic similar a Catalunya.

En aquest sentit, Catalunya se situa en el primer terç de països amb major incidència de la taxa AROPE entre els infants i adolescents, molt allunyada de països com Dinamarca (15,7%) o Finlàndia (14,9%), amb un valor proper a Portugal (29,6%) o Itàlia (33,5%) però 2,7 punts percentuals per sota del valor del conjunt d'Espanya.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades d'[Eurostat](#) i [l'Idescat](#).

Tendència creixent del nombre d'infants amb privació material severa: 138.500 infants i adolescents

Privació material severa: 11,1%: 4,4 punts per sobre de la mitjana de la població

Com s'apuntava anteriorment, la **privació material severa**¹ és un dels elements que conformen la taxa AROPE i un bon indicador per identificar els sectors de la població que tenen unes condicions de vida més vulnerables. L'any 2015 la privació material severa afectava a 138.500 infants i adolescents fins als 16 anys (11,1%), 29.400 més que l'any 2014 i 36.400 més que el 2013. En l'àmbit municipal i

L'any 2015, la privació material severa afectava a 138.500 infants i adolescents, 29.400 més que l'any 2014 i 36.400 més que el 2013.

¹ Aquest indicador es concep com la manca o restricció d'almenys quatre d'una llista de nous ítems relacionats amb les condicions de vida i la manutenció i entre els quals hi ha, per exemple, la capacitat de mantenir la llar en una temperatura adequada, de menjar carn o proteïnes de manera regular o de disposar de cotxe o tenir una rentadora.

fixant-nos en la ciutat de Barcelona, l'any 2014 segons el **Baròmetre d'Infants i Famílies a Barcelona** (amb una mostra representativa de llars amb fills dependents a càrrec), la privació material severa afectava el 14,2% de la població entre 0 i 16 anys.

Els sistemes de mesura de la pobresa, poden donar resultats molt diferents

Taxa de pobresa ancorada²: 37,6%: 8 punts més alta que la taxa de risc de pobresa (29,4%)

Cal tenir present hi ha diferents sistemes de mesurar la pobresa i que optar per un o altre ens condueix a resultats molt diferents. Així, tan la taxa AROPE com la taxa de risc de pobresa, identifiquen el risc de pobresa o exclusió social relatiu a una determinada societat i moment en el temps. Ambdues taxes, calculen la població que se situa per sota dels ingressos que suposarien el nivell de vida mitjà de la societat en què es resideix en un moment determinat. Aquest sistema de mesura implica que, en l'actual situació econòmica de progressiu empobriment generalitzat de la població (fruit de la crisi econòmica), és necessària una situació de major vulnerabilitat per ser considerat, estadísticament, pobre que en els anys de major abundància econòmica³.

Per evitar aquest fenomen, es pot emprar una altra perspectiva en la mesura de la pobresa: **la taxa de risc de pobresa ancorada**. Aquest sistema alternatiu suposa fixar-se en el nivell de riquesa de la població en un any previ a la crisi econòmica per tal d'evitar que l'empobriment generalitzat no comporti un biaix en l'anàlisi de la taxa de risc de pobresa i exclusió social.

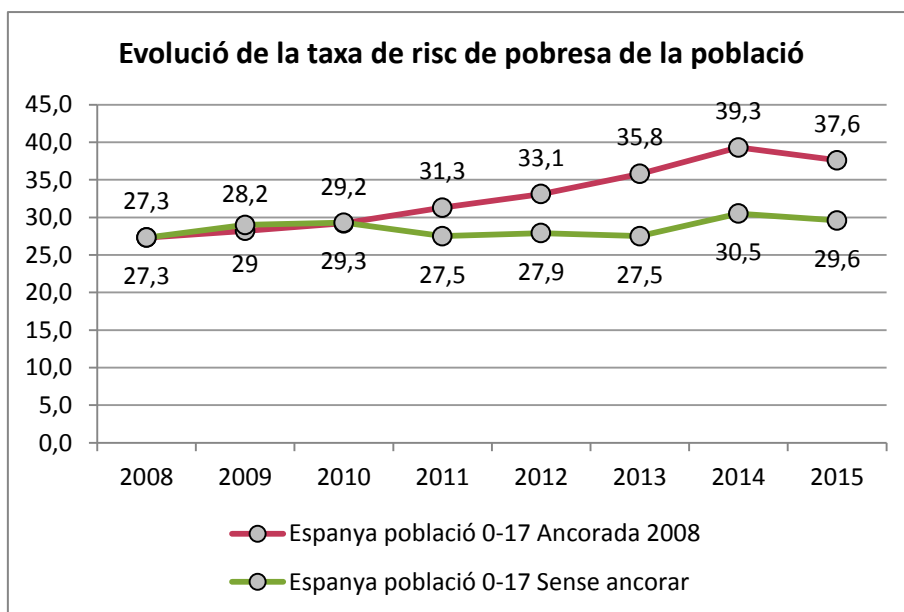
En l'actual situació econòmica de progressiu empobriment de la població és necessària una situació de major vulnerabilitat per ser considerat estadísticament "pobre".

² Les dades que es presenten en aquest apartat fan referència al conjunt d'Espanya ja que són les que estan disponibles a Eurostat.

³ El professor de la Universitat Pompeu Fabra Albert Sales ha tractat amb major profunditat aquesta qüestió i concretament es pot trobar a: **Es redueix la pobresa a Catalunya?**

Des d'aquesta perspectiva, si es parteix de la taxa de risc de pobresa ancorada a l'any 2008, un 37,6% dels infants i adolescents es troben en situació de risc de pobresa l'any 2015, 8 punts percentuals per sobre de la proporció de població de 0 a 17 anys que es deriva del càlcul anual de la taxa de risc de pobresa (no ancorada)⁴.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades d'Eurostat.

Des de la perspectiva de la pobresa ancorada, l'increment de la taxa de pobresa d'infants i adolescents entre el 2008 i el 2015 és de 10 punts, mentre que sense ancorar la taxa de pobresa l'increment és de només 2 punts percentuals.

El fet d'ancorar la taxa de risc de pobresa permet visibilitzar la profunditat de la crisi econòmica i el seu impacte en la taxa de risc de pobresa dels infants i els adolescents. Partir de l'indicador relatiu anual, implica que l'increment de la taxa de risc de pobresa per aquest col·lectiu augmenta un 2 punts percentuals al llarg de la crisi (fins el 29,6% l'any 2015), mentre que si s'ancora la taxa als nivells de riquesa de l'any 2008 l'increment ascendeix fins als 10 punts percentuals, situant la taxa al 37,6%.

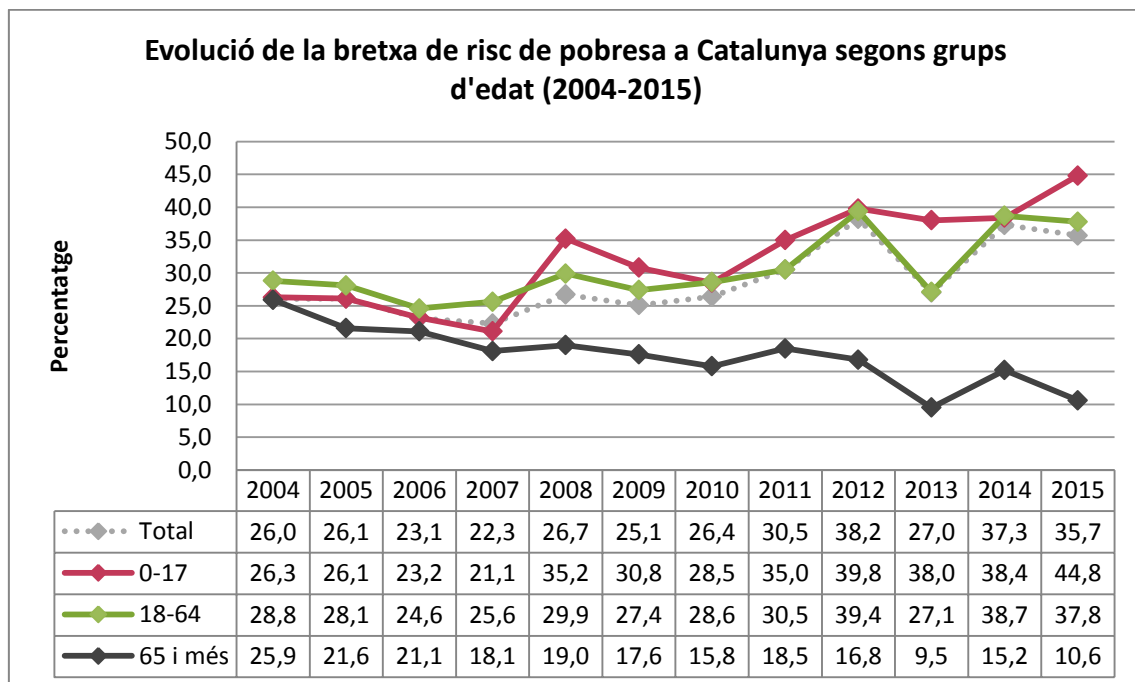
⁴ Per més informació es pot consultar l'estudi [Infància, pobresa i crisi econòmica](#) (Capítol III), de Sara Ayllón.

La taxa de pobresa infantil s'aguditza i es cronifica

Bretxa de risc de pobresa: 44,8%, 9 punts per sobre de la mitjana de la població

La bretxa de risc de pobresa, és l'indicador que mesura la intensitat de la pobresa, és a dir que ens mostra "quant de pobres són els pobres". Per fer-ho, es calcula la distància a la que es troben els més pobres respecte del llindar de la pobresa (el nivell a partir del qual convenim que una persona és pobre). L'any 2015, la bretxa de risc de pobresa assolix el seu màxim en el grup de població de 0 a 17 anys (infants i adolescents), amb un 44,8%, essent del 35,7% per al conjunt de la població. És més, la bretxa en el grup d'infants i adolescents s'ha mantingut per sobre de la mitjana en tot el període analitzat, i ha estat l'únic grup poblacional que ha experimentat un repunt en aquest darrer any.

La desigualtat i la cronificació de les situacions de vulnerabilitat assolixen, l'any 2015, el seu màxim entre els infants i els adolescents.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat.

Com es pot observar al gràfic, entre els diferents grups de població, només en el grup entre 0 i 17 anys la bretxa de risc de pobresa ha augmentat en el darrer any, empobrint encara més als infants i

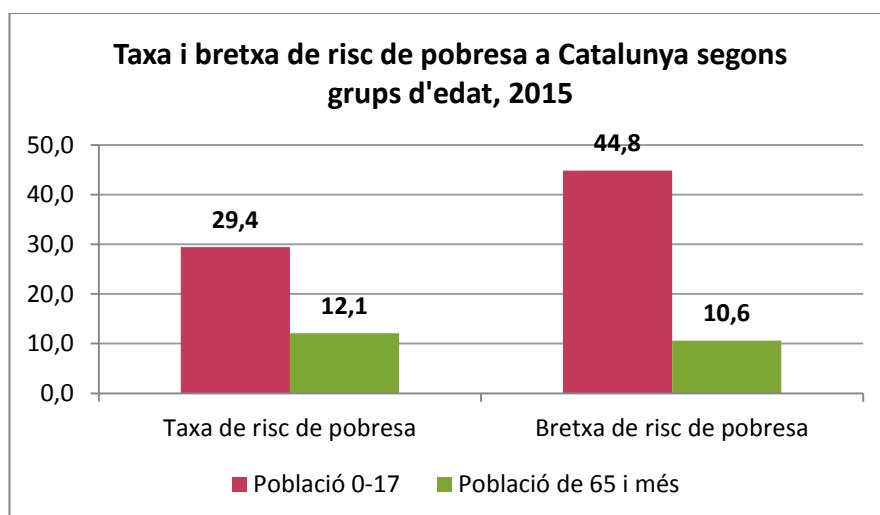
adolescents que ja es trobaven en una situació de partida més vulnerable.

L'impacte de la pobresa és més elevada en els infants i adolescents que en la gent gran

Taxa de pobresa 0-17 anys: 29,4%: 17 punts per sobre de la mitjana de la població de més de 65 anys

Interessa comparar infants i adolescents (població 0-17) amb la gent gran (majors de 65 anys) perquè ambdós grups de població comparteixen la característica de dependre, per a la seva subsistència, de les rendes familiars i/o de les transferències de l'Estat (pensions i ajudes). Des d'aquesta perspectiva, les dades del 2015 ens mostren com la situació de la infància i l'adolescència a casa nostra segueix sent comparativament més fràgil i precària que la de la gent gran: 17 punts de diferència en la taxa de risc de pobresa i 34 punts en el cas de la bretxa.

Les dades del 2015 indiquen que la situació dels infants i els adolescents és, comparativament, més fràgil i precària que la de la gent gran: 17 punts de diferència en la taxa de risc de pobresa i 34 punts de diferència en la bretxa de pobresa.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades d'Idescat.

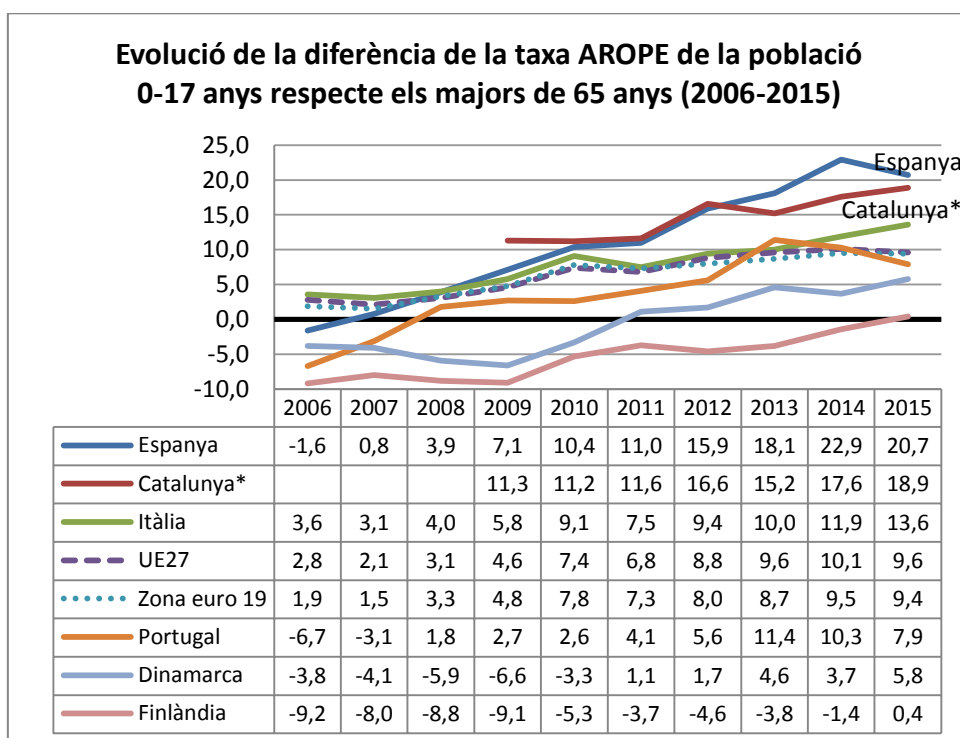
Amb tota probabilitat, l'escassetat de polítiques dirigides a la infància i al suport a les famílies amb infants dependents⁵ està relacionada

⁵ Es consideren fills dependents aquells que tenen entre 0 i 16 anys i aquells entre 16 i 24 anys que viuen amb almenys un dels pares i són econòmicament inactius.

amb l'augment i la permanència de taxes de pobresa i exclusió social alarmants entre els infants i els adolescents.

Una mirada històrica i en diferents països ens reforça aquesta conclusió. A la taula següent es pot veure com l'evolució de la taxa AROPE per a la població entre 0 i 17 anys ha anat augmentant mentre que per a la població de més de 65 anys ha anat disminuint. Les rendes garantides de jubilació per una banda i l'escassetat de transferències a les famílies amb infants per l'altra, estan a la base d'aquesta evolució que situa a la infància i l'adolescència al centre de la vulnerabilitat i del risc de pobresa i exclusió social no només a Catalunya, sinó en tots els països de la UE analitzats.

L'evolució de la taxa AROPE de la població 0-17 ha estat inversa a la de la població de més de 65 anys, situant la infància i l'adolescència al centre de la vulnerabilitat en tots els països de la UE analitzats.

*Per Catalunya, no hi ha dades disponibles entre 2006 i 2008; entre 2009 i 2012, el valor és la taxa de risc de pobresa.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Eurostat i d'Idescat.

Les dades indiquen que si bé per a l'any 2006 Itàlia i les mitjanes de la UE27 i de la zona euro (19) tenien un valor superior a 0 (que indica que

la taxa AROPE de la població infantil i adolescent era major que la dels majors de 65 anys), l'any 2015 tots els països analitzats se situen en valors per sobre de zero, indicant un empobriment comparat de la infància i l'adolescència respecte la població major de 65 anys.

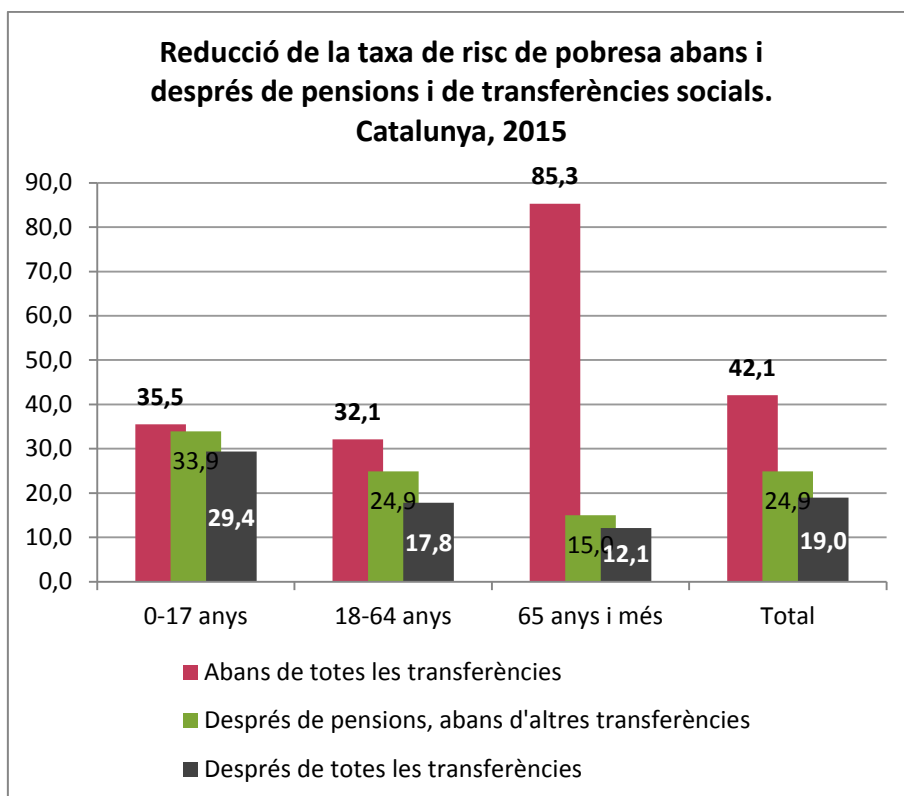
Per al cas d'Espanya, per exemple, l'any 2006 la població d'entre 0 i 17 anys presentava una taxa AROPE del 29,5% , inferior a la dels majors de 65 anys (31,1%), la qual cosa es tradueix en un valor negatiu a la taula de dades: -1,6. Per a l'any 2015, en canvi, les taxes s'inverteixen, situant-se en el 34,4% entre els més joves i en el 13,7% entre els més grans. Els 20,7 punts distància entre joves i gent gran (i un valor superior a 0 a la taula), indiquen la pitjor situació relativa dels infants i els adolescents.

Les transferències socials impacten molt poc en la reducció de la taxa de risc de pobresa a Catalunya

Només 6,1 punts percentuals de reducció de la pobresa en la població entre 0 i 17 anys, front als 73,2 punts de reducció en la taxa de pobresa dels majors de 65 anys

Aquesta major vulnerabilitat de la població entre 0 i 17 anys també es pot veure mitjançant la capacitat o voluntat reductora de la taxa de risc de pobresa derivada de les transferències socials i de les pensions. El concepte de **transferències socials** incorpora tant prestacions (per atur, per vellesa, per supervivència, per malaltia i per invalidesa) com ajuts (per a la família i fills, per a l'habitatge, per a estudis, per altres vessants de l'exclusió social no classificada).

Des d'aquesta perspectiva, si abans de totes les transferències la taxa de risc de pobresa a Catalunya l'any 2015 se situava en el 42,1% de la població, les pensions redueixen aquesta taxa fins el 24,9% i junt a la resta de transferències l'acaben situant en el 19%.

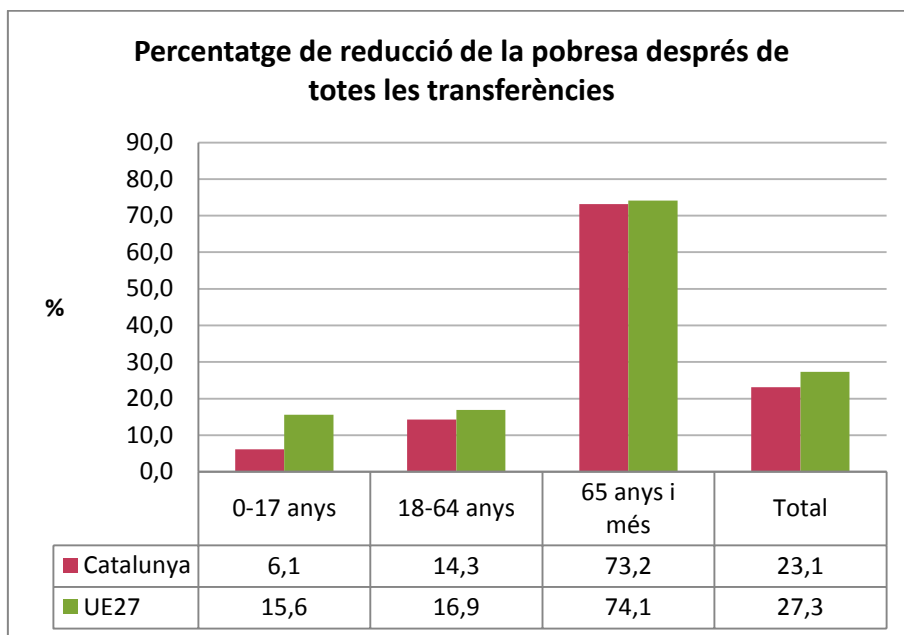
Font: Elaboració pròpia, a partir de dades de l'Idescat.

A Catalunya, les transferències públiques només redueixen 6 punts percentuals la pobresa en infants i adolescents. A la UE27 la reducció és de 15,6 punts

L'esforç que realitza Catalunya per tal de reduir la pobresa i l'exclusió social no és suficient si ens atenem a l'impacte de les transferències socials. Com es pot deduir del gràfic, la reducció de la pobresa que aconseguen les transferències socials en el grup 0-17 és la menor entre tots els grups i se situa en 6,1 punts percentuals. Per al col·lectiu d'entre 18 i 64 anys la reducció és de 14,3 punts percentuals i per als majors de 65 anys la reducció és de 73,2 punts percentuals.

La mirada comparada entre Catalunya i la UE, també ens aporta elements interessants. L'impacte sobre la reducció de taxes de pobresa fruit de les transferències socials és similar tant a Catalunya i la UE per a tots els grups d'edat observats, a excepció de l'impacte sobre el grup 0-17. Si bé les diferències d'impacte entre grups no superen els 4 punts de mitjana entre els diferents grups d'edat, en el cas de la infància i adolescència l'impacte que aconseguen les

transferències socials a Catalunya és 9,5 punts menor que pel conjunt de la UE.

Font: Elaboració pròpia, a partir de dades de l'Idescat.

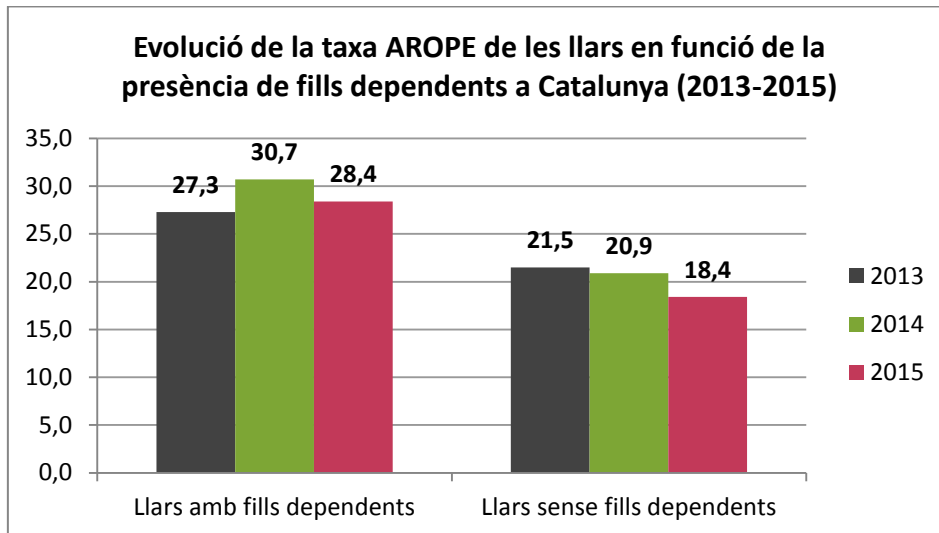
Fins aquí, totes les dades analitzades s'han fixat en infants i adolescents com a grup de població entre 0 i 17 anys. Hem comparat els principals indicadors relacionats, d'una manera o altra, amb la pobresa entre el grup 0-17 i el conjunt de la població i/o el grup de majors de 65 anys. Aquesta anàlisi comparada ha situat clarament a infants i adolescents com al grup de població més castigat per la pobresa i l'exclusió.

Aquests mateixos indicadors es poden analitzar des d'una altra perspectiva: la perspectiva de la llar a on viuen aquests infants i adolescents. En aquest cas interessa comparar les situacions de les llars amb infants i adolescents de les llars que no en tenen i veure quin impacte té sobre els indicadors de pobresa el fet de tenir fills dependents a la llar o de no tenir-ne.

La presència de fills dependents a les llars augmenta la probabilitat de patir pobresa

Taxa AROPE de les llars amb fills dependents: 28,4% 10 punts per sobre de les llars sense fills (18,4%)

Des de la perspectiva de la llar, l'any 2015 un 28,4% de les llars amb fills/es dependents es trobava en risc de pobresa o exclusió social, 10 punts percentuals per sobre de les llars sense fills.

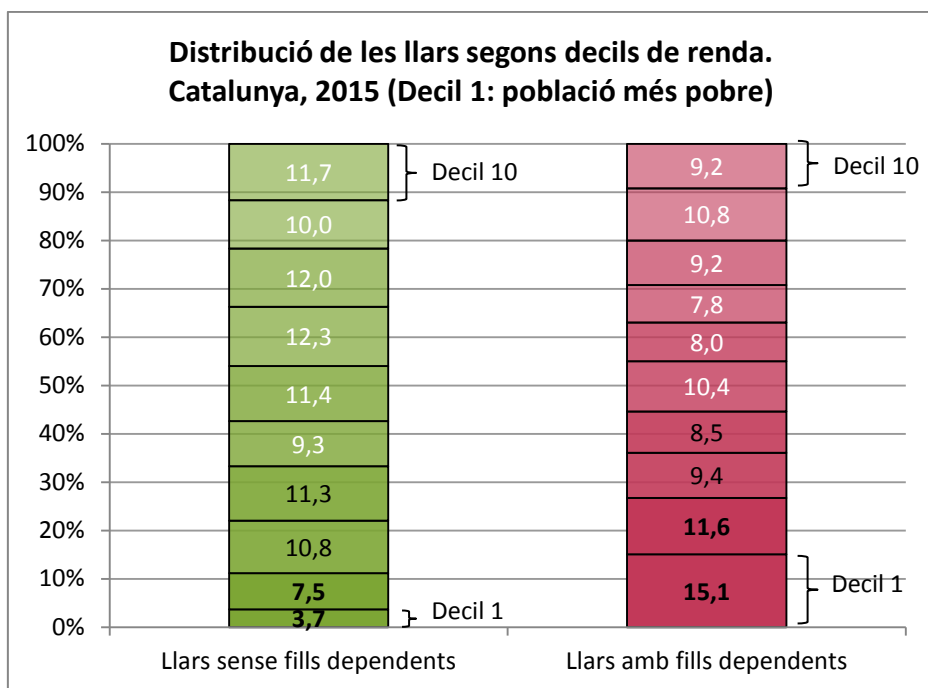
Font: Elaboració pròpia, a partir de dades de l'Idescat.

Amb tota probabilitat, la menor inversió pública en polítiques de suport a les famílies amb fills/es dependents es tradueix en una situació més precària de les condicions de vida de les llars amb fills dependents. Per il·lustrar-ho amb dades, l'any 2014 la inversió a Catalunya se situava al voltant del 0,8% del Producte Interior Brut, 0,5 punts percentuals per sota a la del conjunt d'Espanya (1,3%), i tres vegades menys que la UE28 (2,4%).

Complementàriament, la distribució de llars amb fills dependents i sense per decils de renda, mostra la major concentració de llars amb fills dependents en els estrats més baixos de l'estratificació social. Així, al dos decils més baixos de renda (els decils 1 i 2) hi ha més del doble de llars amb fills (26,7%) que als mateixos decils de llars sense fills dependents (11,2%).

En els estrats de renda més baixos es concentren més del doble de llars amb infants i adolescents a càrrec (26,7%) que de llars que no en tenen (11,2%).

Font: Elaboració pròpia, a partir de dades de l'Idescat.

Les llars amb fills estan clarament sobrerrepresentades en els estrats més baixos de la distribució de la renda, a on 1 de cada 4 llars amb fills dependents se situa en el 20% més pobre de la distribució, per només 1 de cada 10 de les llars sense fills dependents que se situen en l'estrat de renda més baix.

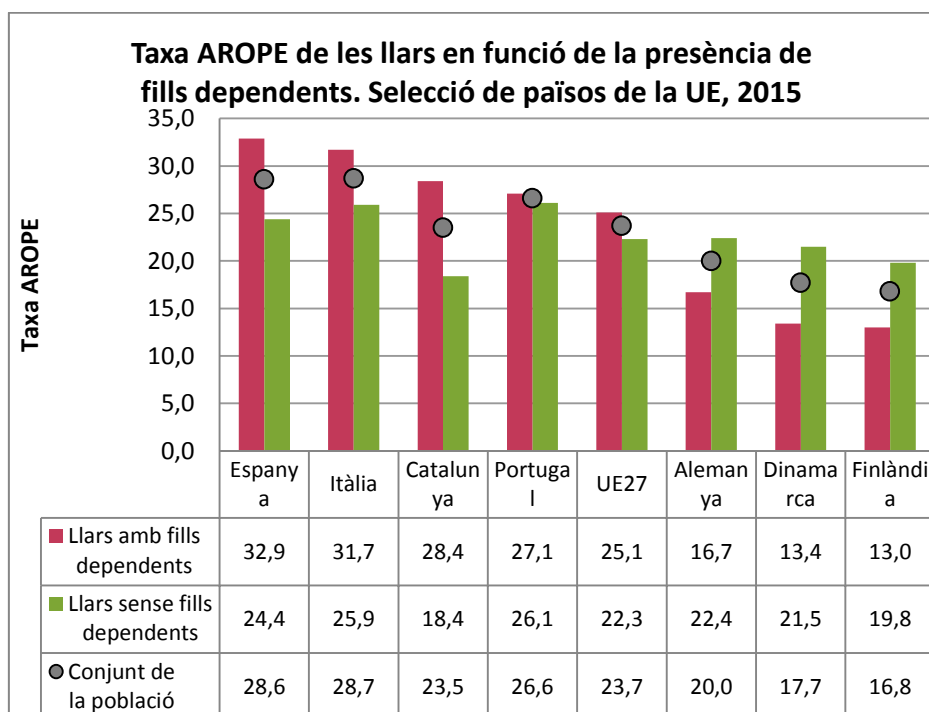
La pobresa i l'exclusió social en infants i adolescents es redueix de forma efectiva amb polítiques de suport a les famílies

Taxa AROPE de les llars amb fills dependents a Catalunya: 5 punts per sobre del conjunt de llars catalanes

Taxa AROPE de les llars amb fills dependents a Finlàndia: 4 punts per sota del conjunt de llars finlandeses

La perspectiva comparada sobre la realitat de la llars amb fills dependents en diferents països ens obre una mirada molt interessant. Per una banda, ens mostra grans diferències en la taxa AROPE segons els països. Les llars amb fills dependents de Catalunya (amb una taxa AROPE del 28,4%), per exemple, se situen 3,5 punts

per sobre de la mitjana de la UE27 (25,1%) i 15, 4 punts per sobre de Finlàndia i, també cal dir-ho, en uns nivells inferiors als d'Espanya (32,9%) o Itàlia (31,7%).

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades d'Eurostat i Idescat.

Per una altra banda, les dades també ens indiquen que aquesta posició comparativament pitjor de les llars amb fills dependents respecte a les que no en tenen, no ha de ser necessàriament així. Com es pot observar al gràfic, la situació de les llars amb fills dependents en països de referència internacional en polítiques socials com Alemanya, Dinamarca o Finlàndia és ben diferent a la catalana. A Finlàndia, per exemple, les taxes AROPE de les llars amb fills dependents (13%) són inferiors a les del conjunt de la seva població (16,8%) i es situen també per sota de les taxes de les llars sense fills dependents (19,8%), que són les més afectades per les situacions de pobresa i exclusió. Aquesta realitat pot mostrar l'efecte beneficiós que poden tenir les polítiques de suport a les famílies en les condicions de vida d'infants i adolescents.

La situació de les llars amb infants i adolescents a càrrec en països de referència internacional en polítiques socials com Alemanya, Dinamarca o Finlàndia és molt millor que la situació a Catalunya.

En conclusió

De les dades analitzades convé destacar tres elements importants:

1. Infants i adolescents són el col·lectiu més castigat per la pobresa i l'exclusió social a Catalunya.
2. La comparació entre llars amb fills de 0 a els 17 anys versus llars sense fills és clau perquè mostra la major vulnerabilitat de les llars amb fills dependents.
3. La capacitat reductora de la pobresa derivada de les transferències socials és especialment baixa en el col·lectiu d'entre 0 i 17 anys.

Cal una actuació urgent i decidida que posi els infants i les famílies amb fills dependents al centre de les polítiques socials

Les dades que es deriven de l'ECV-2015 per Catalunya, ens mostren com almenys 443.800 infants i adolescents (el 31,7%) veuen condicionades les seves oportunitats vitals per l'escassetat de polítiques de suport a les famílies que dificulten el lliure i ple exercici dels drets reconeguts a la **Convenció sobre els Drets dels Infants** (1989) i que es tradueixen en **dinàmiques intergeneracionals de vulnerabilitat i desavantatge**.

Els prop d'1,4 milions d'infants i adolescents entre els 0 i els 17 anys de Catalunya, que representen el 18,5% del conjunt de la població, requereixen una acció decidida en favor d'una millor atenció a les seves necessitats, que garanteixin el ple desenvolupament de totes les seves potencialitats i que vetllin perquè l'origen socioeconòmic de les seves famílies no suposi un llast insalvable en el procés

d'apoderament personal i social.

La situació de la infància i l'adolescència així com també la de les seves famílies requereix d'una aposta per polítiques que situïn la infància i l'adolescència al centre, com a eix vertebrador del conjunt de les polítiques socials. No només perquè són el futur de la nostra societat sinó també perquè en són el present i perquè sabem que les condicions en que es viuen la infància i l'adolescència, impacten de manera clara en el seu desenvolupament futur. I doncs, a què estem esperant per posar les polítiques familiars i d'infància al cor de les polítiques socials?

Articles i fonts consultades

Fonts consultades:

Baròmetre d'Infància i Famílies a Barcelona (2014)

Convenció dels Drets dels Infants

COMMISSION RECOMMENDATION of 20.2.2013 Investing in children: breaking the cycle of disadvantage.

EL PAÍS: Siete preguntas inquietantes sobre la pobreza infantil en España. (28/10/2014)

Institut d'Estadística de Catalunya. Idescat, Enquesta de Condicions de Vida

Observació General número 19 (2016) sobre l'elaboració de pressupostos públics per fer efectius els drets de l'Infant (article 4). Convenció sobre els Drets de l'Infant. Nacions Unides

Oficina Estadística de la Unió Europea: Eurostat

Articles de referència:

Ayllón, Sara (2015). *Infància, pobresa i crisi econòmica*. Obra Social "la Caixa". Col·lecció d'Estudis Socials, número 40.

Flores, Raúl (coord.) (2016). *La transmisión intergeneracional de la pobreza: factores, procesos y propuestas para la intervención*. Fundación FOESSA.

Marga Mari-Klose / Pau Mari-Klose (2014). La pobresa va malament, la pobresa infantil pitjor ¡Mirem-ho pel costat positiu! *El diari de l'educació*. (12/03/2014)

Sales, Albert. *Es redueix la pobresa a Catalunya?* Blog Albert Sales. (21/07/2016)